

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Ecclesia, Qvæ Est in Purgatorio

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

III. Purgatorium esse probatur ex Scripturus Testamenti veteris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53890](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53890)

qui ad iudicium euocantur post mortem. VNVM eorum, qui piè iusteque vixerunt, & hos statim ad insulas beatorum trāsmitti dicit. ALTERVM eorum, qui peccata curabilia perpetrarunt, & hos asserit ad tempus exerceri pœnis, donec scelus eluatur. TERTIVM eorum, qui peccata incurabilia commiserunt, & hos dicit in tartarum deiici in æternū puniendos, quorum supplicia ipsis quidem nihil profint, sed aliis tamen profint ad exemplum. & Virgilius quoque id non tacuit, vbi ait Æneid. 6.

--- Sedet, aeternumq̄, sedebit
 Infelix Theseus Phlegiasq̄, miserimus, omnes
 Admonet, & magna testatur voce per umbras,
 Discite iustitiam moniti, & non temnere Diuos.

Ac de his satis.

Disputatio tota decem capitibus continetur. PRIMO, ostendemus esse Purgatorium. SECUNDO, id fide tenendum. TERTIO, quibus personis conueniat, an iustis, an peccatoribus omnibus, an quibusdam tantum. QUARTO, de statu eorum qui sunt in Purgatorio, an videlicet certi sint de salutè. QUINTO, possintne mereri ac demereri. SEXTO, de loco Purgatorij. SEPTIMO, de tempore quo durat. OCTAVO, de ipsa pœna, qualis sit, & à quibus infligatur. NONO, de remedio pœnæ. DECIMO, de sepultura corporum.

CAPVT III.

Purgatorium esse probatur ex Scripturis Testamenti veteris.

P R I M V M igitur Purgatorium esse, quinque generibus argumentorum probabimus. Afferemus enim primò, Scripturas Testamenti veteris. Secundò, Scripturas Testamenti noui. Tertio, Concilia. Quarto, Patres. Quintò, rationes, & tum demum soluemus argumenta. PRIMVS locus habetur 2. Machab. cap. 12. vbi posteaquam Scriptura narrauit Iudam Machabæum misisse in Hierusalem 12000. drachmarū argenti in sacrificia pro mortuis expendenda, subiungit: *Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, & à peccatis soluantur.*

Hinc

Hinc enim sequitur. PRIMO, posse mortuos post hanc vitam à peccatis solui, & proinde esse Purgatorium. SECUNDO, sacrificia, & orationes viuorum prodesse defunctis. TERTIO, non expiari semper in morte omnes peccatorum reliquias, vt Lutherus dicit; nã isti pro quibus orari iussit Iudas, mortui erant morte violenta, & pro religione, tamen credebatur Iudas adhuc illos nõ plenè esse purgatos. QUARTO, posse hominem sanctè & piè mori, & tamen habere debitum aliquod soluendum, vel propter venialia peccata non remissa in vita, vel propter satisfactionē pro mortalibus remissis non plenè expletam; nam Scriptura hoc loco dicit eos, pro quorum peccatis iussit orari Iudas, cum pietate dormitionem accepisse. QUINTO, hoc esse de fide.

Ad hunc locum respondent aduersarij. PRIMO, librum hunc non esse canonicum, cum auctor ipse in fine libri veniam petat, si qua in re errauerit: Ergo, inquit Brentius, *deus illi veniam quòd errauerit, cum suffragia pro defunctis laudauit.*

SECUNDO, quia saltem hæc pars non potest esse canonica (*sanctè & piè de resurrectione cogitās, nisi enim eos qui ceciderant resurrecturos speraret superfluum videretur, & vanum pro defunctis orare*) continet enim exploratum errorem quod nimirum animæ cum corporibus moriantur & resurgant, alioqui non esset superfluum & vanum orare pro mortuis, etiam si non resurgerent. Addit Ochinus, ex hac ipsa particula tolli posse Purgatorium; nam si Purgatorium esset, etiam si resurrectio mortuorum non esset, non tamen fuisset vanum orare pro mortuis, quia profuisset illis oratio ad liberationem à pœnis Purgatorij.

TERTIO, quia illa conclusio: *Sancta ergo & salubris est cogitatio, &c.* non videtur historico conuenire, & fortè erat annotatio aliqua marginalis, & inde in textum violenter intrusa est.

QUARTO, quia non fit mentio in hac Scriptura Purgatorij, sed solùm resurrectionis, dicitur enim Iudas iussisse orare pro mortuis, sanctè & piè de resurrectione cogitans.

QUINTO, quia sacrificia, & orationes iubentur fieri à Iuda Machabæo pro illis, quos constabat in peccato mortali decessisse; nam ibidem habemus reperta fuisse sub tunicis omnium

mnium illorum occiforum quædam de donariis idolorum, quæ illi rapuerant contra expreffam prohibitionem, Deut. 7. *Inuenerunt, inquit, sub tunicis interfeftorum de donariis idolorum, quæ apud Iamniam fuerunt, à quibus lex prohibet Iudeos:* Omnibus ergo manifestum factum est, ob hanc causam eos corruisse, ergo vel superstitiosum fuit factum hoc Iudæ, vel non orarunt vt animas illas iuuarent, sed solùm vt seipfos consolarentur.

SEXTO, quia non sequitur, oratum & sacrificatum est pro mortuis, ergo erant in Purgatorio; nam potuerunt, pro quibus orabatur, esse in inferno, & potuerunt qui orabant, orare & sacrificare, vt pium erga eos affectum, & memoriam ostenderent, & seipfos consolarentur.

SEPTIMO, quia Scriptura ista non profert legem aliquã, aut decretum, sed solùm vnus hominis exemplum, non tenemur autẽ imitari, immò nec possumus, omnia exempla Scripturarum. Neque obstat quòd laudatur hoc loco exemplum Iudæ; nam in eodem libro laudatur exemplum Razæ, qui se occidit, 2. Machab. 14.

Ad PRIMVM dico, librum Machabæorum non esse Canonicum apud Iudæos, sed apud Christianos esse. siquidem *Ecclesia vniuersa legit hunc librum in Missa, & legebat iam olim, vt patet ex epistola Petri Cluniacensis contra Petrobrufianos, & tamen prohibitum fuerat in Concilio III. Carthaginens. can. 47. ne vllus liber legeretur in Ecclesia sub nomine diuinorum librorum, nisi canonicus esset.* Præterea eum numerat cum diuinis libris, ex Conciliis Carthaginens. III. can. 47. ex Pontificibus, Innocentius I. in epistola ad Exuperium, cap. vlt. ex Patribus, Augustinus lib. 18. de ciuitate Dei, cap. 36. vbi sic ait: *Libros Machabæorum non Iudæi, sed Ecclesia pro canonicis habet.*

Ex quibus testimoniis refellitur mendacium impudentissimum Ochini, qui in Dialogo de Purgatorio sic ait: *Quod apocryphi sint, ex Laodicensi, & Africana Synodo manifestum est, immò ex omnibus sacris Doctoribus, qui sacrorum librorum catalogum percensentes, de Machabæicis nullam mentionem faciunt.* Hæc ille. Qui quàm apertè mentiatur, facile cognosceret, qui legerit Carthaginensẽ Concilium III. quod Ochinus Africanum vocat, & præterea Innocentium loco citato, Augusti-

*Libri Machabæorum
non sunt canonici*

gustinum lib. 2. de doct. Christ. cap. 8. Gelasium in decreto de libris canonicis, quod edidit in Concilio LXX. Episcoporum; Isidorum lib. 6. etymologiarum, cap. 1. aliosque Patres à nobis citatos lib. 1. de verbo Dei, cap. 15.

Respondet Petrus Martyr in cap. 3. primæ Corinth. ab Augustino, & Ecclesia ipsa hunc librum receptum in Canonem, non eorum librorum, qui valent ad confirmanda dogmata, sed eorum qui valent ad morum ædificationem. & probat, quia Augustinus lib. 2. contra epistolam Gaudentij, cap. 23. dicit hunc librum non esse paræ auctoritatis cum lege, Prophetis & Psalmis, sed tamen vtilem esse si sobriè legatur. Item, quia Cyprianus in expositione symboli dicit, hos libros non valere ad probanda dogmata.

At perfidè agit Pseudomartyr, nam Augustinus adeò putabat hunc librum valere ad confirmanda dogmata, vt lib. 1. de cura pro mortuis, cap. 1. ex solo hoc libro argumenta petat ad probandum orandum esse pro mortuis. & hoc esse dogma fidei, idem Augustinus docet, cum in libro de hæresibus, cap. 53. ponit Aërium in numero hæreticorum, quia negauerat orationes pro defunctis. In 2. autem libro contra Gaudentium, cap. 23. non dicit eos libros non esse paræ Psalmis, Legi, & Prophetis, in Ecclesia, sed apud Iudæos. *Et hanc quidem Scripturam*, inquit, *qua appellatur Machabæorum, non habent Iudæi sicut legem, & Prophetas, & Psalmos, sed recepta est ab Ecclesia non inutiliter, si sobriè legatur, vel audiantur.* Ex quo apparet insignis fraus Martyris. Quòd autem Augustinus dicit, debere sobriè legi, non ideo dicitur, quia sint in hoc libro aliqui errores, sed propter exempla eorum, qui se occiderunt, quæ in hoc libro narrantur, & imiranda non sunt; quomodo etiam Genesis sobriè legenda est, ne putemus imitandum factum Iudæ Patriarchæ, qui incestum perpetravit.

Deceptus est autem idem Martyr, cum Cyprianum pro Ruffino adduxit; illa enim Symboli explicatio, Ruffini est, non Cypriani, vt patet ex præfatione, vbi auctor indicat, se esse Aquileiensem, & Aquileiæ baptizatum, & educatum, & ibidem meminit Photini hæretici, qui centum annis Cypriano posterior fuit; & vbi libros sacros enumerat, ibidem meminit Donati, Manichæi, Arii, Eunomij, aliorumque hæreticorum,

A. G. A.

eorum, qui post Cypriani obitum exorti sunt. Neque mirum esse debet, si Ruffinus hos libros non esse canonicos putauit; nam libri Machabæorum sunt ex eorum numero, de quibus aliquando etiam inter Catholicos dubitatum est, & postea tamen ab vniuersa Ecclesia, tanquam verè canonici, recepti sunt.

Ad probationem dico, auctorem non petere veniam errorum, sed elocutionis, quomodo etiam B. Paulus excusat sermonis sui imperitiam.

Ad SECUNDUM dico, ideo videri ineptam sententiam huius libri, quia non obseruatur apud Iudæos olim fuisse vtitatissimū, habere pro eadem quæstione illam de resurrectione, & illam de animorum immortalitate, etsi reuera distincte sunt. Nam apud Iudæos, qui negabant vnum, negabant alterum, vt Sadducæi, & qui vnum fatebantur, fatebantur alterū, vt Pharisæi, vt patet Act. 23. Nec immeritò; nam cum anima rationalis sit vera forma corporis, & proinde vera pars hominis, non est verisimile, Deum voluisse animam perpetuò viuere sine corpore. Hinc Dominus Matth. 22. probaturus Sadducæis resurrectionem, vitur illo testimonio Scripturæ: *Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob;* & subiungit: *Non est Deus mortuorum, sed viuentium.* ex quibus inferre intendit, ergo mortui resurgunt.

At hoc argumentum nihil concludit, nisi præsupponatur, quæstionem de immortalitate animorum, & de resurrectione corporum accipi pro vna & eadem; posset enim alioqui negari consequentia. Nam Deus erit Deus viuētium, etiam si mortui non resurgant, quandoquidem animi ipsi viuunt. PARIRATIONE Apostolus cum ait I. Cor. 15. *Quid mihi prodest, si mortui nō resurgunt? comedamus, & bibamus, cras enim morsemur;* nisi præsupponat animas esse mortales, si corpora nō resurgunt, nihil concludit. Nam si animus est immortalis, etiam si corpora non resurgant, multum proderit ieiunare, & bene viuere, quia proderit ad gloriam animæ acquirendam. Scriptura ergo libri Machabæorū loquitur omnino eodem modo, quo hic B. Paulus, & idem præsupponit. Vult enim dicere; Si mortui non resurgunt, inde sequi, animas esse mortales, & proinde superfluum & vanum orare pro mortuis, nisi speretur resurrectio.

Ad

Ad TERTIVM dico, in textu Græco non haberi particulam, Ergo; sic enim legimus: εἴτ' ἐμελέπων τοῖς μετ' εὐσεβείαν κοιμωμένοις χάλλισον ἀποκείμενον χαιεῖθειον, ὅσα καὶ εὐσεβῆς ἢ ἐπίνοια, ὅθεν περὶ τῶν τεθνηκότων τὸν ἐξίλασμον ἐποίησατο, τῆς ἀμαρτίας ἀπολυθῆναι. hoc est; *Deinde considerans, iis, qui cum pietate obdormierāt optimam repositam gratiam, quæ sancta & pia consideratio fuit, ideo pro mortuis expiationem fecit, ut à peccato soluerentur.* Tamen sensus est omnino idem. Nec potest reiici Latina lectio, quin reiiciatur etiam Græca. Neque est insolitum historicis, aliquid interdum colligere ex rebus gestis, quod ad imitationem, & bonos mores pertineat.

Ad QVARTVM dico, non esse necesse fieri mentionem expressam Purgatorij, cum satis apertè colligatur ex iis, quæ hîc habentur. Non enim de nomine, sed de re ipsa contendimus. Neque verò cum dicitur, Iudas iussisse orari pro mortuis, benè & religiosè de resurrectione cogitans, sensus est, iussisse eū orare pro mortuis, ut resurgerent, sed est sensus, Iudam cum religiosè cogitaret resurrectionem futuram, & proinde animas esse immortales, & formidaret, ne animæ interfectorum militum suorum, propter peccatum aliquod, in alio seculo punirentur, iussisse pro eis orari & sacrificari, ut à peccatis soluerentur, ut in fine capitis exprimitur.

Ad QVINTVM dico, peccatum illorum aut fuisse veniale, quia forte ignorabant legis prohibitionem, & non acceperunt ex donariis illis in honorem idolorum, sed solum descendi cupiditate, quæ venialis esse potest; aut certè si mortale fuit, in mortis articulo milites illos doluisse de peccato, & quoad culpā remissum illis fuisse, iuxta illud Psalmi 77. Cum occideret eos, quarebant eum; & reuertebantur; aut saltem Iudam Machabæum ita existimasse, alioqui nō diceret Scriptura, eum considerasse eos, qui cum pietate obdormiuerāt, optimam habere repositam gratiam. Adde vltimò, saltem incertum fuisse statum illorum, & propterea licuisse pro eis orare, etiamsi damnati fuissent.

Ad SEXTVM dico, nostram consequentiam nō esse istam, oratum est pro illis, ergo erant in Purgatorio; sed, orarūt pro quibusdam defunctis, ergo existimarunt posse fieri, ut illi essent

sent

Iudas iussit orari

sent in Purgatorio; vel istam, laudatur in Scriprura oratio pro defunctorū peccatis, ergo Purgatorium est in alia vita; nam alioqui frustra oraretur, & Scriptura erraret laudando eius modi orationem. Quod autem hoc loco laudetur oratio pro expiatione peccatorum, & non pro humano affectu ostendendo, patet, tum ex eo, quòd occasio huius orationis fuit peccatum illorum mortuorum detectum ob donaria inuenta sub vestibus eorum, vt historia dicit, tum ex eo, quòd expressè dicitur, Iudas misisse 12000. drachmas offerri sacrificium pro peccatis mortuorum. & infra, vt à peccatis soluantur. ADDE, quòd si nullum esset Purgatorium, liceret quidem flere ad humanum affectum ostendendum; at orare nō item. quorsum enim oratio pro illis, qui aut non egent, aut iuari non possunt?

Ad SEPTIMUM dico, argumentum non sumi ab exemplo vnus hominis, sed partim ab antiquo & solenni ritu Ecclesiæ Testamenti veteris, partim à testimonio infallibili scriptoris sacri; quòd enim hic fuerit solennis ritus Ecclesiæ, patet, cū hoc loco dicitur: *Omnes qui cum Iuda erant ad preces conuersos.* & deinde: *Collatione facta;* id est, singulis conferribus aliquid, collectam esse multam pecuniam, & missam à Iuda, nomine omnium in Hierusalē, ad sacrificia pro mortuis; & hoc quidem magnum est argumentum: sed maius est, & fidem Catholicam faciens, quòd sumitur à verbis Scripturæ sacræ laudantis orationem pro peccatis mortuorum tanquam sanctam, piam & religiosam. NEQUE valet instantia de laude Razia, qui se occidit; nam, vt Augustinus ostendit lib. 2. contra epistolam Gaudentij, cap. 23. Razias laudatur, quòd fortiter & viriliter egerit, non quòd piè & sanctè. vel, si volunt probari hoc factum ab auctore huius libri, potius dicendum est, habuisse Raziam peculiarem inspirationem, & præceptum Dei, vt hoc faceret, sicut habuit Samson, teste Augustino lib. 1. de ciuitate Dei, cap. 21. quàm dicendum esset, hunc auctorem potuisse errare. Præter hunc locum sunt alia quædam, quæ solū probabiliter suadent, & quibus tamen S. Patres vsi sunt. Igitur ea quoque hīc breuiter annotabimus.

SECUNDVS locus est Tob. 4. *Panem tuum & vinum super sepulchrum iusti constitue, & noli ex eo manducare, & bibere cum peccatoribus.* Huius loci non potest esse alius sensus,

B B B b b

quàm

quàm is, quem communiter expositores tradunt, videlicet; Inſtrua conuiuium, & voca fideles pauperes, vt ipſi poſt acceptam eleemoſynam orent pro anima defuncti. Hinc enim nata eſt illa conſuetudo, quæ & olim in Eccleſia fuit, & nunc etiam eſt, vt affines defuncti conuiuium faciant, & mittant etiam cibum & potum pauperibus & religioſis, vt orent pro anima defuncti. CHRYSOSTOMVS hom. 32. in Matth. *Cur, inquit, poſt mortem tuorum pauperes conuocas? Cur Presbyteros, vt pro eis velint orare, obſecras?* NEQVE valet quidquam commentum Munſteri, qui interpretatur nomine ſepulcri, ora pauperum iuſtorum, quia ſcriptum eſt Pſal. 5. *Sepulcrum patens eſt guttur eorum*, vt ſenſus ſit; Pone panem tuum in ore iuſtorum, vt non moriantur fame. Hæc enim falſa expoſitio eſt. PRIMO, quia nuſquam in Scriptura vocatur ſepulcrum os iuſti, ſed ſolum os peccatoris, vnde exhalant foetores vitiorum. SECUNDO, quia Tobias in eodem capite multis verbis commendauerat pauperes viuos, & deinde tranſiit ad commendationem mortuorum, vt in litera patet.

TERTIVS locus eſt lib. I. Reg. cap. vlt. vbi legimus, quòd habitatores Iabes Galaad audita morte Saul, ieiunauerunt ſeptem dies. Et 2. Reg. 1. Dauid fleuit, & ieiunauit pro Saule & Ionatha, & aliis occiſis, quod idem fecit pro Abner, 2. Reg. 3. Quamuis enim hæc videbantur fieri in ſignum doloris & tritiſtiæ, tamen credibile eſt, præcipuè facta eſſe ad iuuandas animas defunctorum, vt Beda exponit in fine commentarij in lib. I. Reg. id quod ex duobus colligimus. PRIMO, ex eo, quòd irrationabile fuiſſet, in ſignum doloris ſeptem dies ieiunare. SECUNDO, ex eo, quòd Dauid 2. Reg. 12. ieiunauit, & orauit pro filio ſuo infantulo, dum ægrotaret; poſtea verò quando audiuit eum eſſe mortuum, non amplius ieiunauit; quo facto ſuo oſtendit, ſe ieiunare ſolitum, vt aliquid à Deo impetraret; ideo enim pro morte pueri non ieiunauit, quia ſciebat, non eſſe puerum ad vitam rediturum, & præterea eum ſuffragiis non egere; quò etiam ſpectat illa ſollicitudo Patriarcharum, qui cupierunt in terra promiſſionis ſepeliri, Gen. 47. & 50. nimirum vt eſſent participes precum & ſacrificiorum, quæ ibi offerebantur.

QUARTVS locus eſt Pſal. 37. *Domine, ne in furore tuo arguas me, neq; in ira tua corripas me.* Eſt enim hæc verba variè

riè exponi possint, tamen B. Augustinus ita exponit, vt in furore argui à Deo, sit in aeternum damnari; in ira corripì, sit puniri seuerè post hanc vitam, ad correctionem tamen & emendationem. Vnde subdit: *In hac vita, inquit, purges me, & talem me reddas, cui iam emendatorio igne non opus sit, &c.* Eodem modo exponit Beda, Haymo, Dionysius Carthusianus, & alij.

QVINTVS locus est Psal. 65. *Transiimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium.* Hic etiam locus potest habere varios sensus, tamen Origenes homil. 25. in Num. & B. Ambrosius in Psal. 36. & sermon. 3. in Psal. 118. exponit per aquam, Baptismum, per ignem, Purgatorium: *Hic, inquit, per aquam, illic per ignem; per aquam vt abluantur peccata, per ignem vt exurantur.*

SEXTVS locus est Isaia 4. *Purgabit Dominus sordes filiorum & filiarum Sion, & sanguinem emundabit de medio eorum spiritu iudicij, & spiritu combustionis.* Hunc locum exponit de pœna Purgatorij B. Augustinus lib. 20. de ciuitate Dei, cap. 25.

SEPTIMVS locus est Isaia 9. *Succensa est quasi ignis impietas, & preses & spinas deuorabit.* Basilius in hunc locum dicit, per confessionem peccatum arefieri, vt igne purgatorio post hanc vitam absumi possit, & ex hoc loco probat.

OCTAVVS locus est Mich. 7. *Ne lateris, inimica mea; nã si cecidi, resurgam, cum sedero in tenebris, iram Domini portabo, donec caussam meam iudicet. Adducet me in lucem, & videbo iustitiam eius.* Hunc locum afferri solitum pro Purgatorio, docet Hieronymus in cap. vlt. Isaia, & Glossa ordinaria exponit; Iram Domini portabo hîc, vel in Purgatorio.

NONVS locus est Zach. 9. *Tu autem in sanguine Testamēti tui eduxisti vinctos tuos de lacu, in quo non est aqua.* Et si enim hunc locum adducunt passim pro liberatione Patrum ex limbo, tamen melius conuenit liberationi animarum ex Purgatorio, quas Christus eduxit, cum eò descendit post mortem suam. PRIMO, quia isti rectiùs dicuntur vincti. SECUNDO, quia in Purgatorio non est aqua consolationis, quæ est in limbo, vt patet Luc. 16. de Lazaro: *Hic verò consolatur.* Vnde Augustinus epist. 99. ad Euodium, & lib. 12. in Gen. cap. 33. contendit, Christum cum descendit ad inferos, non

solùm Patres inuississe, sed etiam eos, qui cruciabantur in inferno, id est, in Purgatorio, & multos eorum inde liberasse.

DECIMVS locus est Malach. 3. *Ipsē sedebit quasi ignis conflagrans, & purgabit filios Leui, & colabit eos, &c.* Hunc locum exponunt de pœna purgatoria Origenes hom. 6. in Exodum, S. Ambrosius in Psal. 36. B. Augustinus lib. 20. de ciuitate Dei, cap. 25. & B. Hieronymus in hunc locum. & quanquam pœna illa purgatoria non est ea, de qua nunc agimus; nam illa purgabit viuentes, nos autem agimus de pœna mortuorum; tamen inde rectè infertur Purgatorium. Nam ideo tunc præcedet tribulatio grauissima, & postea etiam ignis descendet, & purgabit celerimè omnes reliquias peccatorum in hominibus iustis, quia, vt Irenæus etiam notat in fine libri 5. tunc repentè Ecclesia, quæ est in terris, assumèda erit ad sponsum; nec erit tempus purgationis vlteriùs, vt nūc est post mortem ante iudicium.

CAPVT IV.

Purgatorium esse probatur ex testamento

NOVO.

Purgatorium esse in seculo, non in futuro

PRIMVS locus est Matth. 12. vbi dicit Dominus, esse quoddam peccatum, quod non remittitur, neque in hoc seculo, neque in futuro. Hinc enim colligunt S. Patres, quædam peccata remitti in futuro seculo per orationes & suffragia Ecclesiæ. ita B. Augustinus lib. 21. de ciuitate Dei, cap. 24. & lib. 6. in Iulian. cap. 5. B. Gregorius lib. 4. Dialogor. cap. 39. B. Beda in cap. 3. Marci. B. Bernardus homil. 66. in Cantica, qui hoc solo testimonio contentus fuit contra hanc hæresim. Item Petrus Cluniacensis in epistola contra Petrobrusianos. Rabanus lib. 2. de institut. Cleric. cap. 44. & omnes Glossæ, vt ordinaria, interlinearis, &c.

At contra hūc locum obiicit PRIMO, Petrus Martyr, hæc dici per exaggerationem. RESPONDEO, hoc modo poterimus etiam tollere infernum, & dicere esse exaggerationem, cum dicitur: Ite in ignem æternum. Præterea exaggeratio non debet esse inepta, qualis est, cum fit partitio, & vni membro nihil responderet.

SECVNDO,